

Late Antique-Coptic and Islamic Textiles
of Egypt.

With Introduction by W. F. Volbach and Ernst
Kuehnel. £1.5s. London, 121-125 Charing Cross
Road W. C. 2, W. & G. Foyle, Limited, 1926.

£1.5s. £1.2s. 20 pp.

(Buy at
W. & G. Foyle, Ltd.)

Հատորս թէեւ 1926ին հրատարակուած՝
միայն 1933ի ամառը կրցայ ձեռք բերել
հաւաքածոյիս համար : Գեղեցկատիպ եւ
մեծագիր գեղարուեստական հրատարակու-
թիւն մըն է բազմաթիւ գունատիպ ար-
տասպութիւններով : Արդ յարմար է որ
զայն ներկայացնեմ գեղարուեստասէր հա-
յութեան :

Իբր ներածութիւն W. F. V. էն ստորա-
գրուած կայ հին Ղպտական հիւսուածե-
ղէններու մասին տեսութիւն մը : Քրիս-
տոնեայ Եզիպտոսի այս պատմական -
գեղարուեստական կարեւոր հնութիւն-
ները, բոլորովին պատմական կերպով
դանուեցան, եզիպտուական բրիութիւն-
ներու մասին E. K. էն նոյնպէս շահեկան :

Իսլամական Եզիպտուական հիւսուածեղէն-
ները մասնաւորաբար պէտք է մեզ հե-
տաքրքրեն, որովհետեւ տարակոյս չունիմ
որ Թաթիմեան Եզիպտոս իբ բազմահայ
և կարեւոր գաղութով զլխաւոր շրջանն
է այս հիւսուածեղէններու արտադրու-
թեան : Եսեւ Մեմլուքեան շրջանը :

76 Նկարներ ցոյց կու տան (իրենց ցան-
կով) Ղպտական հիւսուածեղէններ, իսկ 24
հատ ալ Իսլամական-Եզիպտուական : Յա-
ւալի միակ կէտը սա է որ ներկայացուած
կտորներուն ինչ հաւաքումներէ բերուած
ըլլալը չի յիշուիր ո՛չ ցանկերուն մէջ և
ոչ ալ նկարներուն տակ : Բան մը որ ա-
ւելորդ չէր ըլլալը մասնագէտ ուսումնա-
սէրներու համար :

Ղպտական հին հիւսուածեղէններու ա-
մենէն առաջ գանուածներուն հաւաքածոն
թուրինի թանգարանին հաւաքածոն է : Իսկ
առաջին ծրագրեալ և կանոնաւոր պեղու-
մը այս ուղղութեամբ կատարուեցաւ Պեր-
լինի թանգարանին միջոցաւ : Professor
Schweinfurth 1886ին Arsinoëի մէջ
գերեզմաններ խուզարկեց և մեծ քանա-
կութեամբ Ղպտական հիւսուածեղէններ
մէջտեղ բերաւ : Ասոր յաջորդեցին ուրիշ
պեղումներ՝ տարբեր հնափոյզներէ :

Մետաքս, բուրդ եւն . այս ձեռագործ
հիւսուածեղէնները մեծ ուշադրութիւն հրա-
ւիրեցին իրենց վրայ : Իսկ ինձի ծանօթ

է որ նոյնիսկ Հայ հնավաճառ հաւաքու-
ներ, որպէս Տիգրան Խան Թէլէկեան, Յ.
Խնձինեան, Գալապանան, ունին Ղպտա-
կան այս հիւսուածեղէններէն նշանակելի
հաւաքածոներ :

Ղպտական արուեստը, ինչպէս որ այ-
լուր շեշտած եմ, կարեւոր կապեր ունե-
ցած է բրիութիւն Հայ հին արուեստին
հետ, որով Ղպտական արուեստին ուսում-
նասիրութիւնը կարեւոր է Հայ արուես-
տով և մշակոյթով զբաղողին համար :

Ղպտական արուեստի այս հիւսուածե-
ղէններու ներածութենէն վերջ, ներածու-
թիւն մ'ալ գրուած է Եզիպտուական գե-
րազմաններէն իալամական հիւսուածեղէն-
ներու մասին E. K. էն նոյնպէս շահեկան :
Իսլամական Եզիպտուական հիւսուածեղէն-
ները մասնաւորաբար պէտք է մեզ հե-
տաքրքրեն, որովհետեւ տարակոյս չունիմ
որ Թաթիմեան Եզիպտոս իբ բազմահայ
և կարեւոր գաղութով զլխաւոր շրջանն
է այս հիւսուածեղէններու արտադրու-
թեան : Եսեւ Մեմլուքեան շրջան :

76 Նկարներ ցոյց կու տան (իրենց ցան-
կով) Ղպտական հիւսուածեղէններ, իսկ 24
հատ ալ Իսլամական-Եզիպտուական : Յա-
ւալի միակ կէտը սա է որ ներկայացուած
կտորներուն ինչ հաւաքումներէ բերուած
ըլլալը չի յիշուիր ո՛չ ցանկերուն մէջ և
ոչ ալ նկարներուն տակ : Բան մը որ ա-
ւելորդ չէր ըլլալը մասնագէտ ուսումնա-
սէրներու համար :

Ղպտական հին հիւսուածեղէններու ա-
մենէն առաջ գանուածներուն հաւաքածոն
թուրինի թանգարանին հաւաքածոն է : Իսկ
առաջին ծրագրեալ և կանոնաւոր պեղու-
մը այս ուղղութեամբ կատարուեցաւ Պեր-
լինի թանգարանին միջոցաւ : Professor
Schweinfurth 1886ին Arsinoëի մէջ
գերեզմաններ խուզարկեց և մեծ քանա-
կութեամբ Ղպտական հիւսուածեղէններ
մէջտեղ բերաւ : Ասոր յաջորդեցին ուրիշ
պեղումներ՝ տարբեր հնափոյզներէ :

Մետաքս, բուրդ եւն . այս ձեռագործ
հիւսուածեղէնները մեծ ուշադրութիւն հրա-
ւիրեցին իրենց վրայ : Իսկ ինձի ծանօթ

Ուիչիթա գամզաս

Յ. Քիւրեսես

ԼՈՒՍԱՆՈՐՈԳՆ ՄԽԻԹԱՐԱՅ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Տ Օ Ն Ա Կ Ա Ն Ա Ր Զ Ա Գ Ա Ն Գ Ն Ե Ր

ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐ

Ապրիլ 27ը, նուիրական տարեգարձ Մխիթարայ անցքին երկրէս երկինք, երգով ու խունկով
նորոգուեցաւ այս տարի եւս, մերձաւոր կերպակէին՝ Ապրիլ 29ին, մասնակցութեամբ Ուխտիս
բարեկամներուն և Ա. - Ուագիյէլեան վարժարանի սաներուն ներկայացուցիչ բարձրագոյն դասին:
Որքան ալ ամէն տարի պատակէրացուն նոյն դէմքը դասական՝ իր տիպարին մէջ և գասական
ներզողեանով, սակայն որպէս անմահի յիշատակ, իր օծումն է որ կը բերէ միշտ կենսանորոգ
ներշնչումով, ծառանալով իր սրբազն վեհութեամբ որպէս կարապէտ Ապրիլեան մեր ցեղովին
նահասակութեան, քանի որ իր ամբողջ կեսնքն ու գործը յարատեւ զոհաբերութիւն մ'եղաւ
Աղդային մեծ դասին համար,

Աղդմ ու կուռ ներզողեանին մէջ զոր հիւսեց Ուխտիս նորընծայ հայրերու բենիամինը՝ Հ.
Հմայեակ կէտիկեան, Մխիթար նկարուած էր իմաստուն առաջնորդի գլուխ մէջ գլուխ ժու-
զովրդեան մը զոր խաւարէն ու սպառնացով կրուսաէն խլած դէպ ի լոյս կը տանէր:
Ա. Յ. Գ. Գ. Բ. Երկնային սեսիլքով մը մասնանշուած՝ իր լրումը չէ սաացած. և որքան գեռ
կապրին հայ սեսինդները, միշտ լոյսի կարօտ, անոնց համար պիտի շարունակէ ապրիլ Մխիթ-
արար՝ իր ու սեսուով:

Ու այսպէս Մխիթար և իր գործը պարծանք չէ լոկ՝ Հայութեան համար: Աւելում մը
լուսանորոգի պատկերին ու մանաւանդ փարում մը անոր գարափարին՝ միակ փրկարար ուղին
է որ կը տանի մեզ մեր հայրերու լոյսի տաճարը, որու գագաթին կը ծածանի հայրենի գործը՝
դիտութեան և փառքիրու յաղթանակներով կրօնքի սրբութեամբ հովանաւորուած:

ԽՄԲ.

ԵՐՈՒԽԱՂԵՄ

Ապրիլ 22ին, քաղաքիս Ֆրէրներու սրահին մէջ Մխիթարեան գարոցի սաները ընտանեկան
հանդէս մը առուին Ճոխ յայտագրով «ի պատիւ անմահ Մխիթար Աբբահօր»:
Յառաջաբանէ մը վերջ որով Ա. Մաթուսեան պարզէց հանդէսին նպատակին ու ծրագիրը,
զուարձալի տեսարանէ մը վերջ որով Ա. Յանիկան պատկերին մը առաջարար ուղին
զուարձալի տեսարանն ու մասարանով մը իրենց խոր պաշտամունքը ցոյց առուին առաջարար ուղին
Մխիթար Աբբահայր՝ Նկարէլքով զանիկա որպէս իրենց բարերարն և առաջնորդը, և հուսկ անմե-
նական բարի փափաքով ազօթելով որ Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:
Կամական մը վերջ որով Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:
Եկեղեցին մէծ խանիկա որպէս իրենց բարերարն և առաջնորդը, և հուսկ անմե-
նական բարի փափաքով ազօթելով որ Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:
Եկեղեցին մէծ խանիկա որպէս իրենց բարերարն և առաջնորդը, և հուսկ անմե-
նական բարի փափաքով ազօթելով որ Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:
Եկեղեցին մէծ խանիկա որպէս իրենց բարերարն և առաջնորդը, և հուսկ անմե-
նական բարի փափաքով ազօթելով որ Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:

Ճոխ յայտագրին հիմը կը կազմէր կեանքն և գործունէութիւնը Մխիթար Աբբահօր և իր
չանդու մասէրի Ճոխ յայտագրով «ի պատիւ անմահ Մխիթար Աբբահօր»:
Յանիկան պատկերին մը վերջ որով Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:
Եկեղեցին մէծ խանիկա որպէս իրենց բարերարն և առաջնորդը, և հուսկ անմե-
նական բարի փափաքով ազօթելով որ Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:
Եկեղեցին մէծ խանիկա որպէս իրենց բարերարն և առաջնորդը, և հուսկ անմե-
նական բարի փափաքով ազօթելով որ Եկեղեցին սուրբերու կարգը դասէ զՄխիթար:

Վերջաբանին մէջ լուսեցաւ Մխիթարայ կտակը. մինչ փոքրիկներու խումբը մը խորհրդա-
ւոր երգի մը զմայլման մէջ էր, հրէշտակի պատգամը կը հաղորդէր թէ Մխիթար երկինք թուած-
էր իր Ուխտին թողլով ծառայութիւնը կը կոնքի և հայրէնիքի համար:
Դակուցի քայլերէն վերջ հնչեցին «Բամ փորուսան»՝ ի լուր յառնկայս հանդիսականնե-
րուն, որուն ինդակից իրենց շնորհակալութիւնն յայնացին առաջութեան՝ փոքրիկներու մեծ
րուն, որուն ինդակից իրենց շնորհակալութիւնն յայնացին առաջութեան՝ փոքրիկներու մեծ
ճաղողութեան համար, ինչպէս նաև հայաշունչ հանդիսական ունեցած ըլլալուն
Ճանչնաւ Մխիթար մեծ ու Ճշմարիտ Հա